

Výstava americká v Praze.

Praha, dne 3. září.

Po přijetí svém do Prahy a po několika dnech v krahu rodinném strávených věnoval jsem dosud va- kerý čas výhradně jen prohlídce vý- stavy národopisné, o jejíž nádherné a o jejíž bohatství, vzor čtení Národ. Listů, ani přibližně správného úsudku jsem neměl. Co snečeno tu bohatství a památek, co vyla- zovati muselo to plně, než obrovský podnik tento skutkem se stal, to na- lze si téměř ani představit. A čím více v obdivu hlavu skláněti musíme nad tímto dílem lidu českého, tím za to zas více hmbiti se musíme nad tou naší výstavkou česko-americkou! Že Amerika jest zemi hambugu, to věděti zde sice již dáv- no, že ale i my, Češi američtí, v hambugu se vyznáme, o tom pře- svědčili se zde teprve nyní a jmeno Čecho-Američanů nepožívá zde více dobré pověsti, jako tomu dříve bývalo. Popis celé výstavy naší dal by se shrnouti v jediné slovo: hambug a nyní nedívám se již tomu oranie, že dosud tak málo toho, ba téměř ničeho o ni v časopisech če- ských jsme se nedočetli a že i dopiso- vatelé Svornosti a Denního Hlasate- le téměř ani o ni se nezmínili. Ča- sopisy zdejš chváliti nemohly a za- niti nechtěly a proto raději pomlu- ly vše mlčením, a zpravodajové plněli též, jsouce k tomu okolnost- ni nuceni. Kdyby byli totiž bývali anové ti chtěli psáti pravdu, bývali y museli nezbytně dotknouti se i těch osobností, kteréž vlastně ten hambug provedly a to nsměli a ne- mohli, an právě těm osobám díky svázanými jsou; mlčením "sfixová- no" bylo již doma.

Jelikož úplný popis výstavy naší sud nikde jsem neviděl, pokusím jej podati co nejvěrněji.

Při vchodu na výstaviště, na pravé straně za budovou administracní ob- stívá se vám žlutě natřený barák, na němž čtete slova "Americký Hostie- ce". To se rozumí, že dychtivě za- stříte k němu, abyste viděl přec- kou místnost, kterouž, dle Ženských listů, Čestvo americké, aspoň to užské na výstavě se reprezentuje, a ojem, jakýž při vkročení doň uctí- vě, působiti bude na Vás jako ledová orcha. Místo elegantního ameri- ckého saloonu uvidíte totiž praspro- tou hospodu, za kterou by se věru i v nejmenší vesnička v Nebrasce vyděla! Buffet (back-bar) ozdoben nut několika skleničkami a pak řa- dou "sample bottles" firmy Korbel Bros, z nichž ale ten pravý mok dávno zmizel a nyní slabou černou kávou, "logrem", nahrazen jest. A americké lihoviny? Po těch není ani památky a jedinký "mixed drink", který tam dostanete, jest hollandský gin a trochu angustier bitter! Za akových poměrů ovšem není divu, že návštěva místnosti té jest pra- boubou a že páni podnikatelé místo čekávaných několika tisíc zlatých výdělku povevou si zpět do Chicaga lušný deficit a zároveň trochu zku- senosti, nepouštět se do podniků, na něž nedostávají a k nimž nemají ani prostředků ani zkušenosti.

Přes cestu od hostince uvidíte lušný domeček, v slohu americkém, akýchž u nás na St. Mary's avenue uvidíte celou řadu, a tyž v čistounké své úpravě, — jest hezky bíle natřen, červenou, taškovou střechou, — obobí na Vás dojem hezouké kliky. Kyslem jsem, že to jest as onou re- stitucí zamožnějšího amerického čestvá, leč byl jsem zase sklámán, a tyž náde dveřní četi jsem nápis: "Obydlí amerického farmera". Vý- stavka, kteráž život a poměry ame- rického farmera — Čecha znázorňo- vati má, jest pra ohudou a nebíti dírký semen a statistiky, našim hospodářem uspořádané, jakož i dírký podobizen z pozůstalosti Ná-

rodního Výboru, tož byly by tři po- koje, výstavce věnované, téměř úplně prázdnými. — V prvním poko- ji umístěna jsou ve dvou skřínkách, ve skleněných lahvičkách, semena od Hospodáře, (zbytek ze zasláných py- litůků darován byl hospodářské ško- le v Novém Bydžově), dále nalézají se tu vyložené statistické archy od Hospodáře a od Nár. Výboru, svázn- né čtyři ročníky "Hospodáře", po- podobizny a litotopisy sebrané Nár. Výborem, krásné album z Kewaunee a četné podobizny z Californie, hlav- ně z lesů bratří Korbelů; hospo- dářská literatura reprezentována jest tu celou haldou výročních zpráv ná- šeho sekretáře orby, jakož i zpráva- mi hospodářských výborů jednotli- vých států. V pokoji druhém nále- zájí se v jedné skříní ukázky dřev amerických (náhodou ale vypřámeno jest to z jedné školy zdejší a jsou to vesměs dřeva česká — to ale nic ne- dělá, dřeva jako dřeva) a v druhé skříní jest pak umístěna opětně sbír- ka našeho Hospodáře a sice různé druhy kukuřice. Dále naléza se tu kus kůry Sequoie, řada podobizen, mapa Omhy s označením precinctů českých, obrázky Wilber, Grete a Big Blue precinctu, jakož i výborně zpracovaný plán české kolonie v minnesotských okresích Scott, Le Sueur a Rice, zhotovený známým vlastencem, p. Hynkem Breurem z New Prague. V třetím pokoji umi- stěny jsou jakž takž zřadilé modely stěhování domů, domu na šroubech a pravého amerického srubu (log house) Hofejš pochodí jest prázd- ným a nejsouc dohotoveno, není ani obecnostu přístupno.

O několik kroků dále za obydlím farmera, na levé straně cesty umi- stěn jest starý kostelík st. louiský, s výstavkou katolicků čes.-amerických, kteří, jak doznati musím, výstavkou svou, byť by i parloru a bedrůmy tam neměli, daleko nás svobodomy- slně zahanbili. Jako při každém podniku katolickém, tak i při obesa- lání výstavy ukázali nám opětně pravdivost rčení "ve spojení síla" a čeho bychom my, svobodomyšní, hravě dokázati mohli, kdyby v řá- dách našich nevládla nesvornost, zá- vist, podezřívavost a jak se všechny ty naše národní nectnosti jmenují. — Celý vnitřek kostelíka bohatě ozdoben jest vlajkami americkými a není téměř místačka jebož by k vý- stavce upotřebeno nebylo. Místo podél stěn rozděleno jest na vitryny (oddíly) jednotlivých států, mezi ni- miž na prvním místě nalézá se Ne- braska. Najdete zde podobizny, vesměs velkého formátu, kostelů, far, škol, spolků, duchovních správ- ců, a všechny umístěny jsou ve vel- kých albumech, na něž náklad již- te do mnoha set dollarů sáhal. Dále umístěny jsou tu psané a drahocenné vázané dějiny jednotlivých farností, mezi nimiž děj. osady sv. Vojtěcha z Clevelandu, 646 stránek čítající, na prvním místě jmenovati důžno; dale ukázky učebních pomůcek škol far- ních, modlitební knihy americké, úplná sbírka katolických knih, v Americe vydaných, jakož i školní práce z jednotlivých škol. Čestné zmínky zaslouží hlavně státy: Ne- braska, Texas, Missouri (hlavně St. Louis), Minnesota, Kansas, So. Da- kota, Michigan a Wisconsin. Mezi výstavkami jednotlivých měst ovšem zaujímá Chicago místa předního a výstava katolictva tamního téměř celou jednu stranu kostelíka zauji- má. Dále nalézají se tu pěkné uká- ky ručních práci, výstava České Katolické Jednoty Žen a obšíhlé album domů, obohodí a farem vlast- ných katolický. Ve vitrinách, v středu kostelíka umístěných, naléza- jí se krásné práce ruční a ukázka plodin texasských, kteréž vám přa- věm vlastně v obydlí farmera umi- stěna byti měla, dále výkresey žáků katolických, podobizny kněží jedno- tlivých osad, úplná sbírka vycházejí-

cích i zaslých katolic. časopisů ame- rických, jakož i ukázka tiskových prací českých tiskáren katolických, mezi nimiž pravou ostudu tropti- skové práce zaslého "Obzoru" st. paulského. Referát můj o výstavce nebyl by úplný, kdyb ch nezmínil se o vystaveném, neobyčejně velkém plánu domu, kterýž na prvý pohled pozornost k sobě poutá a kterýž opi- tven jest následovněm reklamním nápisem: "Majitel tohoto domu jest pan Karel Krásá; dům tento byl postaven na sev. vřeh. rohu New- berry ul. v Chicagu, Ill., za peněží tou částku 30,000 dollarů, kterouž provedl a odvedl ke své spokojenosti Jos. Mollor, stavitel." Vida, ani tu páter ni svého bratříčka nezapo- menul!

Proti kostelíku umístěn jest ameri- cký srub, do něhož vybírá se od hejbl, na čtjtku sedmáctech, vetup- ně pěti krejcarů a v níž pod dozo- rem Indiána "Bílého Vlka" ukazo- vány jsou různé památnosti Indián- ské. O škvárech těch šfte zmiňovati se nebudu a odbydu to jedinkým slovem: hambug! A to vám prá- vem! Vždyť ukazují tam jakési roz- drbané kulhoty, vlastnictví to přý nejzřetěle hrdlořezá amerického, Frank Jarrese, šavli gen. Custer a podobně coma vyráběné pamětiho- nosti. Divím se jen, že něco podob- něho sprava výstavní připustila.

O něco dále nalézá se konečně poslední oddíl americké výstavy, ta proslavená residence zamožnějšího Čecha amerického, s jejímž zaří- zením ta slavná desátá sekce výboru výstavního tolik hambugu natropila. Residence rozdělena jest na dvě čá- sti, z nichž dolejší znázorňovati má, jak výše uvedeno, byt zamožnějšího krajana, hořejšek pak věnován jest vlastní výstavce svobodomyšlných. O části dolejší mehu směle říci, že jest vším, jen ne zařízením ameri- ckým. Ošklivý dojem na návštěvní- ka zvláště čini četné ony tabulky, na jednotlivých kusech nábytku zavě- šené a hlásající, že ta neb ona věc tou kterou firmou pražskou propůj čena. A ještě kdyby to byly akute- ňé věci, jakých se v Americe užívá! Za příklad vezměme koupelnu. Vana jest úplně evropskou, krátkou, za to ale notně vysokou, záchod jest též systému evropského a skládací umý- vadlo, jaké tam jest, naleznete pouze v německých železničních vozích prvé a druhé třídy. — Vzdoba do- lejšíka sestává z velkých záramova- ných obrazů: Lincoln, profesionel- ních žen česko-amerických, dámské- ho odboru Ústřed. Matice Školské v Chicagu, Matice Školské a výboru 10. sekce. V přijímacím pokoji umístěny byly pod přefným dozorem protektorůk, 10. sekce ustanovených, alba J. Č. D., kteráž teprve v posled- ních dnech na přímý rozkaz z Ame- riky veřejnosti přístupnými učiněna byla.

Nad schodištěm, do druhého po- schodí vedoucím, zavěšeny jsou mapy jednotlivých států, s označe- ním českých osad, střední pak po- koj mezi oběma křídly se nalézající, věnován jest z části životu spolkové- mu, spolkům zábavním a česko-americkému písemnictví. Posled- nějším jest, chudinka, prasmutně za- stoupeno a náš páni vydavatelé měli by se do té duže zastýdětí za netečnost tu projevenou. Z celého toho množství v Americe vydaných knih českých nalézá se tu pouze ně- kokh škvrů a pořadatelé, aby místo pro knihy určené vyplnili, museli vzít, kde co bylo. Jaké knihy jsou tu vystaveny, toho Vám budiž uká- kou následovně titule, vzaté jen na zdař lůh Mysteries of Chicagu, Suppressed Sensation, All about Alaska a Frauds and Falshoods of the Republican Party!! (Knihy ná- mi zasláné tam nejsou.) Ze starých knih, Nár. Výborem zasláných shle- dal jsem se tu pouze s Klácelovým Vědným Kalendářem, kam ostatní

se podělo nevím. Ze s památkami našimi ostatně příliš šetrně se neza- cházelo a nezacháši, viděl jsem z to- ho, že prvního kalendáře českého, v Americe vydaného, a tuším p. Bo- reckým darovaného — používal je- den ze zřizovatelů ochránky na vý- stavní losy!

Pravé křídlo věnováno jest více než z polovice oznámce Severo-Ně- meckého Lloydů, na kterýž ostatně ani při dekoraci celé místnosti neza- pomenuto, neboť vlajky Lloydové tu převládají. (Jiné přý neměli a na koupent peněz nebylo.) Nalézá se tu obrovská mapa celého světa, s označením cest, parníky Lloydovými konaných, dále model parníků a pla- chetníků a několik vyobrazených brém- ských parníků, dále velká mapa Sp. Států s označením osad českých, mapy Nebrasky a Kansasu s označe- ním pády v majetnictví českém, haldá pohledů ze světové výstavy chicagské, řada několik roků starých adresářů chicagských a pohledy na Chicagu, zvláště na Chicagu české, mapa Clevelandu a St. Louisa, sni- mek mapy Bohemia Manor a koneč- ně nepatrné ukázky potřeb a prací školních.

Křídlo levé věnováno jest hlavně řádům Č. S. P. S. a Sokolům, jichž výstava zvláště jest chudou. Roz- věšeny jsou tu obrázky spolků, stati- stické tabulky, (jichž téměř nikdo si nevšmá, sč obrovskou vyládalý práci, fotografie eviřtřen a zaseda- cích stů; dále umístěny jsou tu rú- ně památky spolkové, památníky, stanovy, odznaky a dějiny jedno- tlivých řádů.

Tím procházka residence jest skon- čena, leč referát o výstavce Čecho- američanů nebyl by úplným, kdybych nezmínil se o výstavce našich evan- geliků, umístěné v evangelickém pa- vilonu, v jiné části výstavy. Jsou tu četné fotografie kostelů a nedě- lních škol a není snad čirky, žež nebyla by tu zastoupena. Zvlášt- ní zmínky zasluhuje mapa, na níž ozna- čeny jsou všechny evangelické osady české. R. V. Miškovský.

Proti kostelíku umístěn jest ameri- cký srub, do něhož vybírá se od hejbl, na čtjtku sedmáctech, vetup- ně pěti krejcarů a v níž pod dozo- rem Indiána "Bílého Vlka" ukazo- vány jsou různé památnosti Indián- ské. O škvárech těch šfte zmiňovati se nebudu a odbydu to jedinkým slovem: hambug! A to vám prá- vem! Vždyť ukazují tam jakési roz- drbané kulhoty, vlastnictví to přý nejzřetěle hrdlořezá amerického, Frank Jarrese, šavli gen. Custer a podobně coma vyráběné pamětiho- nosti. Divím se jen, že něco podob- něho sprava výstavní připustila.

Hledjte sít Zlatého Lva. Pásky Chránila Berle Umělé údy ALOE & Penfold Co. Ohřívadla Gumové zboží Vzdušné polštáře Lékařské přístroje Léky. (d) Nejlepší a nejlepší lékaři. Naproti Paxton hotelu. OMAHA, NEB

Řádům Č. S. P. S.

Máme na skladě knihy pro opisování čtvrtletních zpráv, pro řady i Velkořády.

Každý úřadník ví, jak žádoucným jest, aby zachovány byly opisy čtvrt- letních zpráv. Nejen že poskytnou obraz stavu a pokroku řádu, nýbrž shusta je jich potřeba k zjištění okolností, šitů atd. Nemá-li řád knihy takové, nemá také své čtvrt- letní zprávy uloženy, proto že opis na obyčejných blanketách se snadno pohodí a ztratí. V košce jsou však na vždy zachovány. Prodáváme knihu tuto, obsahující města pro 40 zpráv, tedy na 10 roků, za \$1.00. Pro Velkořády jest kniha taková též nezbytnou. Každý tajemník Velko- řádu by měl mít zachovaný opis čtvrtletních zpráv svých řádů, aby mohl je s následujícími porovnávat. Kde tak se nečiní, chybuje se. Má- me knihy takové pro Velkořády dvou velikostí, v tubě vazbě, o 400 a 600 stranách, po \$2.50 a \$5.00. Kde by přáli si tajemníci Velkořádů knihy takové jednotlivě pro každý řád prodáme jim je za cenu valně sníženo. Objednávky knih těchto i všech prací tiskových necht dějí se laskavě pod adresou:

Pokrok Západu, Omaha, Neb.

SEVERŮV Olej sv. Gottharda zahřívá bolesti, reumatismus, dnu, píchání u žebel, bolesti na prsou a v zádech, suché lámání, dšťely, záněty a všechny bolesti revmatické a neuralgické. Jest to nej- lepší mazání. Cena 50 ctů. Na prodej ve všech lékárnách. Kdo chce úplně vyléčiti reumatismus, bolesti v zádech, strnulost a stuh- lost údů, necht natírat se Severovým Olejem sv. Gottharda a užívá Severový Lék proti revmatismu za 1.00.

JOS. ZERZAN VEREJNÝ NOTÁŘ PŘEPRAVNÍ JEDNATEL Schuyler, Neb. Půjčuje peníze na mírné úroky. Hlavní jednatel PETRU AMERICAN IMPORTING Co

Hambursko-Amer. akciová paropl. spol. Přeplavní ceny Po parolodích expresních nejrychlejš jízda přes moře za pět dní 21 hod New York z Hamburku do New Yorku: Po parolodích expresních.....\$24.00.....\$32.50 Po parolodích pravidelných.....\$22.00.....\$27.50 Po parolodích Union line.....\$22.00.....\$25.00 Po parolodích Baltimorské linie.....\$19.00..... Ohledně přeplavu hlašte se u HAMBURG-AMERICAN LINE, 37 Broadway, generální řádovny NEW YORK spoletnost 125 LaSalle St., CHICAGO